

Kirsti Savela

29.11.2010

Kokous: EFSA Advisory Forum 38. kokous**Paikka:** Brysseli, Belgia**Aika:** 25.-26.11.2010**Osallistuja:** Kirsti Savela, Evira

EFSA:n medium term planning: strategiset kohteet, suunnittelu ja viestintä. Kokouksessa jatkettiin Maltan kokouksen keskustelua EFSA:n lähitulevaisuuden strategisista kehittämiskohteista ja niiden priorisoinneista. Jäsenmaiden toivottiin osallistuva aktiivisemmin kehittämiskohteiden suunnitteluun jotta yhteistyö jäsenmaiden kesken ja Komission välillä sujuisi paremmin. Kokouksessa hyväksyttiin pääkehittämiskohteiksi uuselintarvikkeet, Euroopan tutkimusrahoituksen kohdentaminen (EUn puiteohjelmat), aineistojen keräämisjärjestelmän perustaminen, kemiallisten ja biologisten aineiden haittatietokannan luominen ja vaihtoehtoiset riskinarviointimenetelmät. Tutkimuksen suuntaaminen ja EUn puiteohjelman teemojen valinta nähtiin erittäin tärkeäksi, koska laajojen ja horisontaalisten tutkimuskohteiden tarve tulee tulevaisuudessa korostumaan. Sen pitäisi olla tasapainossa eri alueiden välillä ja tämän lisäksi tutkimuksen pitäisi tukea paneelien lausuntoja. Aineistojen kerääminen on tärkeää saada kuntoon ja standardoitua eri jäsenmaissa. Vaihtoehtoisten riskinarviointimenetelmien kehittämisen tiimoilta järjestettiin syksyllä JRC/SANCO/EFSA – yhteiskokous, jossa pohdittiin vaihtoehtoisten tietokonepohjaisten riskinarviointimenetelmien (QSAR) käytettävyyttä mm. kemiallisen riskinarvioinnin annos-vastesuhteen arvioinnissa sekä tietokonepohjaisten menetelmien hyviä toimintatapoja (Good Computer Modelling Practices). Terminologian yhtenäistäminen ja yhteisten aineistojen käytön suunnittelu ehdotettiin tehtäväksi yhteistyössä eri järjestöjen kanssa (WHO/IPCS, US EPA, ECHA, JRC, ECETOC, ILSI/HESI, OECD, WHO/IRC ja EFSA). EFSA:n viestintä tulee olemaan keskeisessä osassa, kun suunnitelmia aletaan toteuttaa ja niistä tiedottaa, jotta jäsenmaissa vältytään ristiriitaisilta johtopäätöksiltä (mm. uuselintarvikkeet, gmo ja nano). EFSA:n viestintäyksikkö aloittaa riskiviestinnän ohjeistuksen sekä tärkeimpien termien sanakirjan laatimisen ja painottaa näitä myös kansallisten viestintäryhmien kokouksissa. EFSA perustaa komitean (8 henkilöä), joka alkaa suunnitella riskiviestintää ja v. 2011 on tarkoitus järjestää foorumi poliitikoille, viranomaisille ja eri alojen asiantuntijoille.

Eurobarometri. Anne-Laure Gassen esitteli eurobarometrin tulokset, jotka on julkaistu EFSA:n sivuilla <http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/corporate101117.htm>. Eviran nettisivuilla on julkaistu tiedote tuloksista Suomen osalta <http://www.evira.fi/portal/fi/evira/ajankohtaista/?bid=2269>. Eurobarometrin tuloksista keskusteltiin ja eri jäsenmaat esittivät ajankohtaisten kriisien tms. (pestisidit, lintuinfluenssa, gmo, eläinten hyvinvointi) ja mediaviestinnän näkyvän tuloksissa. Ehdotettiin, että kysely järjestettäisiin useammin ja sen avulla pitäisi saada todellisia arvioita eri aiheista esim. miksi yleisö ei luota valvontaviranomaisten ohjeisiin. EUn pitäisi ottaa aktiivisempi rooli tulosten viestimisessä sekä edistää positiivisen tulosten tiedottamista. EFSA:n edustaja totesi, että hyviä käytäntöjä jäsenmaiden erilaisista viestintäkampanjoista pitäisi jakaa kaikkien jäsenmaiden kesken. Pitäisi myös tutkia enemmän, mikä on vaikuttanut maiden tulosten erilaisuudessa. Esimerkiksi olisi kiinnostavaa tietää, mistä johtuu Euroopan eri jäsenmaissa esiintyvä huolestuneisuus verrattuna "oikeaan" tai todelliseen riskiin.

Viestintä riskinarviontien riippumattomuudesta. Jäsenmaille oli EFSA:n viestintäryhmän kautta tehty kysely riippumattomuudesta ja se herätti vilkasta keskustelua ja paljon kysymyksiä. Kyselyn tarkoitus oli jäänyt epäselväksi ja jäsenmaat näkivät, että riippumattomuus on tärkeä ja laaja kysymys koko riskinarvioinnin alueella, ei yksinomaan viestinnällinen asia. Onko olemassa

Kirsti Savela

29.11.2010

riippumatonta tutkimusta ja viestintää, kysyttiin. Selkeyttä haluttiin termeihin riippumattomuus, avoimuus, läpinäkyvyys, luottamus sekä todettiin, ettei riippumattomuus rajoitu vain tieteeseen, vaan se on myös erittäin tärkeää viranomaisten luottamuksen saamiseksi. Aiheeseen palataan seuraavassa Advisory Forumin kokouksessa.

Riskinarvioinnin terminologiaa on käyty läpi 3074 termin osalta. Terminologian käyttöä käsiteltiin liittyen EFSA:n komiteoiden ja paneelien julkaisemiin raportteihin ja lausuntoihin. Suurin osa terminologia-aineistosta liittyy kvalitatiivisiin arviointeihin ja vain pieni osa koskee kvantitatiivista aineistoa. Riskinarviointimenetelmien harmonisointi –verkosto hyväksyttiin perustettavaksi, jotta saataisiin yhtenäisyyttä riskinarviointimenetelmiin. Verkoston tehtävä on edistää riskinarvioinnin menetelmäkehitystä ja käytäntöjä, vahvistaa ja vaihtaa kokemuksia aineistojen käsittelystä sekä saada aikaan synergiaa menetelmien käytössä. Liisa Valsta esitteli EU Menu nykytilanteen ja pilottitutkimuksia, jotka etenevät hyvin suunnitelmien mukaan. Jotkut jäsenmaat ovat laittaneet paljon aikaa ja rahaa oman maansa hankkeeseen ja esittivät, että pitää varoa purkamasta jo jäsenmaissa olemassa olevia menettelyjä. Suomesta on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) mukana Unkarin koordinoimassa pilottihankkeessa "Pan-European dietary survey-Adolescents, adults and elderly".

EUn puiteohjelma ja tutkimushankkeet. Valerie Rolland ja Daniela Tissot kertoivat EUn 7. puiteohjelman tutkimusteemoista ja hankkeiden priorisointikriteereistä. Kullakin jäsenmaalla on edustus puiteohjelman työryhmässä ja hankkeet valitaan julkisten kriteerien mukaisen esivalinnan kautta. EFSA on lisännyt aktiivisuutta vaikuttaa Advisory Forumin kautta EUn puiteohjelmien aihekokonaisuuksiin ja priorisointeihin. Jäsenmaat saivat ehdottaa EFSA:n omia hankkeita, jotka esitetään puiteohjelman valintakomitealle. Suomesta oli EFSA:n listalle nostettu vain kolme hanketta, mutta ehdotukseni mukaan kaikki 11 hanketta hyväksyttiin kuitenkin mukaan EFSAsta EU:hun menevälle listalle, jota käsitellään puiteohjelmatoimikunnassa joulukuussa.

CONTAM-paneelin työtä esitteli Rolaf van Leeuwen. Paneelille tulee toimeksiantoja komissiolta 93%, parlamentista 1 %, jäsenmaista 1 % sekä muita toimeksiantoja 5%. Meneillään olevat arvioinnit kohdistuvat mm. dioksiineihin, palonestoaineisiin, lasten nitraatinsaantiin, unikonsiementen morfiiniin ja kadmiumin uudelleenarviointiin. Rehujen arviointeja tehdään parhaillaan mykotoksiineista, alkaloideista ja endosulfaanin toksisuudesta. Aineistojen saatavuus ja puuttuvat aineistot herättivät keskustelua ja esitettiin myös, että pitäisi saada datankeruuohjelma johon voisi suoraan ladata dataa. EFSA:n asiantuntijahaku on avattu ja sen kautta voisi lähettää edustajan EFSA:n opettelemaan, miten EFSA:n datankeräys toimii. Pia Mäkelä esitteli ZOONOOSI-yksikön toimintaa, zoonoosiraporttien tuloksia ja eri aineistoja. Echinococcus- ja Rabies-aineistojen kerääminen jäsenmaissa alkoi v. 2010 ja v. 2011 keskitytään antibioottiresistenssiin ja mikrobiaineistojen keräämiseen (mm. Salmonella, Campylobakteeri). Parhaillaan kehitetään myös alustaa tietojen keräämistä varten (data warehouse) ja harmonisoidaan aineistojen kokoamista, tehdään baseline survey'tä ja kehitetään zoonoosiverkostoja (elintarvikkeet ja rehu). EFSA:n viestinnälle heitettiin pallo kertoa koko maailmalle Salmonellan menestystarina. Viestinnän tehtävä on selkeyttää ja selittää yleisölle, kuinka paljon rahaa on säästetty ja kriiseiltä välttytty, kun on koottu jäsenmaista arvokas ja maailmanlaajuisesti merkittävä Salmonella-aineisto.

Kirsti Savela

29.11.2010

Muut aiheet. Belgian edustaja Benoit Horion kertoi ruokapolitiikkakokouksesta "The role of science in food policy", jossa eri tieteenalojen edustajat keskustelivat eri aiheista mm. tiede ja totuus, demokratia ja epävarmuus sekä varovaisuusperiaate. Tiede vs. totuus-kysymyksen pohdinta käsitteli mm. tärkeitä riskejä ja sitä, miten Euroopan maissa oli yleensä selitetty omaan ruokapolitiikkaan liittyvät virheet. Turvallisuus, totuus ja politiikka- esimerkkeinä mainittiin bisfenoli A ja gmo. Lisäksi keskusteluissa oli esillä riskinarvioinnin ja riskinhallinnan erottaminen käytännössä sekä riippumattomuuden, läpinäkyvyyden ja avoimuuden lisääminen kuluttajan luottamuksen saamiseksi. Kokousraportti julkistaan pian EFSA:n sivuilla. (Suomen edustaja kokouksessa oli Tuula Honkanen-Buzalski).

Leivontamixin allergiset reaktiot. Tanskan edustaja kertoi maassaan esiintyneistä viidestä allergiatapauksesta liittyen leivontamixin sisältämään hydrolysoituun vehnäproteiiniin (yksiköllinen herkistyminen gluteenihydrolysaatille, Meripro 711). Myös Ranskassa ja Suomessa on esiintynyt vastaavia tapauksia. Kerroin kokouksessa, että Suomessa todettiin v. 2008 aiheutuneen joitakin herkistymistapauksia leipomotuotteista, joissa oli käytetty kyseistä leivontamixiä. Tätä leivontamixiä ei käytetä enää Suomessa ja myös pakkausmerkintöjä on tarkennettu gluteenihydrolysaatin osalta. EFSA on antanut asiasta lausunnon v. 2004 ja Focal Pointeille on lähetetty asiasta ilmoitus lokakuussa 2010.

Seuraava Advisory Forumin kokous yhdessä Management Boardin kanssa pidetään Parmassa maaliskuussa 2011.

JAKELU:

Eviran jory

M.Aho/MMM

K-M. Siekkinen

S.Turunen/Suomen Kuluttajaliitto ry